

Rada
Evropské unie

Brusel 11. ledna 2022
(OR. en)

5152/22

LIMITE

AGRI 4
AGRIORG 2
WTO 4

POZNÁMKA

Odesílatel: Generální sekretariát Rady
Příjemce: Rada
Předmět: Zemědělské otázky související s obchodem
– *výměna názorů*

S ohledem na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov konající se dne 17. ledna 2022 delegace naleznou v příloze podkladový dokument, který jim má pomoci při přípravě jednání o výše uvedeném bodu.

Zemědělské otázky související s obchodem

1. **Šedesát let** poté, co byla poprvé zavedena společná zemědělská politika (SZP), je Evropská unie největším vývozcem a třetím největším dovozcem zemědělsko-potravinářských produktů na světě. Tento úspěch jednoznačně souvisí se SZP, která podporuje konkurenceschopnost a inovace a výrobu bezpečných, udržitelně produkováných, výživných a vysoce kvalitních produktů a zároveň se neustále přizpůsobuje v zájmu toho, aby bylo těchto cílů dosaženo za co nejnižších nákladů a způsobem, který co nejméně narušuje obchod, čímž Evropské unii usnadňuje dodržování mezinárodních závazků v oblasti rozvoje, jako jsou iniciativy typu všeobecný systém preferencí (GSP) a režim „Vše kromě zbraní“.
2. Tyto nepřímé úspěchy SZP, které souvisejí s obchodem, spolu s úspěšným řešením nedávných výzev z hlediska zajištění dostupnosti potravin pro evropské spotřebitele, jež byly spojeny s pandemií COVID-19, znovu prokázaly, a to zejména v kontextu nedávno přijaté reformy SZP a společného prohlášení přijatého Evropským parlamentem, Radou a Komisí v rámci dohody o reformě (dokument 14190/21 ADD 1), důležitou doplňkovou úlohu Rady pro zemědělství a rybolov a jejich přípravných orgánů při formulování obchodní politiky EU v otázkách, které mají dopad na odvětví spadající do její pravomoci. To platí zejména v případě, kdy je třeba navrhnout řešení výhodná pro všechny zúčastněné strany a respektovat při tom hlavní priority, jimiž je potravinové zabezpečení, udržitelný rozvoj a boj proti změně klimatu, a současně podporovat, a nikoli ohrožovat realizaci mezinárodních závazků a politických iniciativ Unie, zejména v oblasti obchodu a udržitelného rozvoje.
3. V této souvislosti Rada pro zemědělství a rybolov opakovaně zdůraznila, že při plnění závazků EU v rámci mezinárodního systému založeného na pravidlech a vůči partnerským zemím je stejně důležité ochránit konkurenceschopnost zemědělského odvětví před protekcionistickými opatřeními vyplývajícími z obchodních sporů nebo jiných zahraničněpolitických rozhodnutí, jakož i zajistit, aby dovážené zemědělské produkty splňovaly evropské normy.

4. Rada pro zemědělství a rybolov byla o nejnovějším vývoji ohledně zemědělských otázek souvisejících s obchodem naposledy informována na svém zasedání v listopadu 2021. Při rekapitulaci již dříve diskutovaného vývoje je vhodné zmínit i vývoj uvedený níže.
5. Jednání o možném výsledku 12. zasedání Konference ministrů **WTO** pokračují i poté, co bylo v listopadu loňského roku jeho konání odloženo. Předmětem jednání jsou tyto čtyři hlavní otázky: obchod a zdraví, dotace na rybolov, institucionální reforma WTO a zemědělství. Nové datum dosud stanoveno nebylo, ačkoli Indie požádala o uspořádání virtuální ministerské konference, na níž by se řešila otázka reakce WTO na probíhající pandemii, a to zejména pokud jde o její složku týkající se duševního vlastnictví (obchod a zdraví). Pokud jde o zemědělský segment, všechny otázky projednávané v listopadu, včetně zlepšení transparentnosti, domácí podpory, hospodářské soutěže v oblasti vývozu / omezení vývozu, veřejného skladování a přístupu na trh, jsou i nadále na pořadu jednání. Avšak vzhledem ke značným rozdílům v postojích členů WTO zůstává nejpravděpodobnějším výsledkem 12. zasedání Konference ministrů soubor pracovních programů, které by poskytly vodítka pro budoucí jednání, aniž by předjímal jejich výsledky. Součástí těchto výsledků by mohla být zlepšení transparentnosti spolu s dohodou o prvku týkajícím se omezení vývozu (v zásadě jde o návrh předložený organizací Světový potravinový program), pracovních programech týkajících se domácí podpory narušující obchod a případně o přístupu na trh, jakož i o otázce veřejného držení zásob. Úspěšných výsledků je možno dosáhnout, nelze to však s jistotou zaručit, a to zejména kvůli rozdílným postojům některých klíčových členů WTO. EU bude s dalšími členy WTO i nadále konstruktivně spolupracovat s cílem navázat na dosažený pokrok a zabránit tomu, aby v jednáních došlo k regresi. Navzdory tomu, že bylo 12. zasedání Konference ministrů odloženo, bylo dne 15. prosince 2021 zahájeno projednávání souboru vícestranných iniciativ WTO, včetně tří iniciativ v oblasti obchodu a environmentální udržitelnosti, v jejichž rámci se Evropská unie zavázala posílit úlohu obchodu v boji proti změně klimatu a v ochraně životního prostředí. S tímto úsilím souvisí výzva výkonného místopředsedy Komise Valdise Dombrovskise k vytvoření mezinárodní koalice ministrů obchodu, která by podporovala obchod s ekologickým zbožím a službami, a ke svolání ministerského zasedání v roce 2022, jež by bylo věnováno obchodu, klimatu a udržitelnosti.

6. Pokud jde o **rozdělení celních kvót WTO** mezi EU a Spojené království po brexitu, byla dne 4. října 2021 finalizována a podepsána dohoda s Austrálií. Těsně před Vánocemi byla parafována rovněž dohoda s Novým Zélandem, která bude v brzké době předložena Radě k formálnímu schválení. V této oblasti nedošlo k žádnému dalšímu konkrétnímu vývoji.
7. Pokud jde o dvoustranné vztahy a jednání, v návaznosti na výsledky zasedání Rady pro obchod a technologie **USA–EU** a zasedání skupiny G20 ve Florencii bylo na technické úrovni podepsáno správní ujednání o spolupráci mezi Generálním ředitelstvím pro zemědělství (GŘ AGRI) a Ministerstvem zemědělství USA (USDA), jehož cílem je rozvíjet kolaborativní a kooperativní úsilí zaměřené na výměnu znalostí a informací a podporovat vzájemné porozumění v souvislosti s globálními výzvami v oblasti zemědělství, jimž čelíme. Toto ujednání doplňuje dialogy s dalšími významnými partnery, jako je Čína, Japonsko, Kanada a další země, přičemž všechny tyto dialogy budou uspořádány v roce 2022.
8. Pokud jde o dohody o volném obchodu, jednání s **Novým Zélandem** zdárně pokračují; cílem je tato jednání při nejbližší možné příležitosti uzavřít, avšak nebyla zatím dokončena. Komise uvedla, že bude nutné poskytnout – prostřednictvím celních kvót – určité další, byť nepříliš rozsáhlé koncese, pokud jde o přístup na trh pro mléčné výrobky a výrobky z hovězího masa, a to pod podmínkou, že budou akceptovány další ofenzivní postoje EU, včetně nejaktuálnějších žádostí členských států týkajících se zeměpisných označení. Tyto kroky by byly součástí úsilí o to, aby bylo během závěrečné fáze jednání, která by měla proběhnout později v průběhu roku 2022, zajištěno dosažení konečné dohody. Očekává se, že dohoda s Novým Zélandem bude jakožto základní prvky zahrnovat rovněž nejmodernější ustanovení o udržitelném rozvoji, včetně odkazu na závazky vyplývající z Pařížské dohody o změně klimatu, jakož i o potravinových systémech a dobrých životních podmínkách zvířat, přičemž bude zohledněn výsledek probíhajícího přezkumu patnáctibodového akčního plánu ohledně kapitol dohod o volném obchodu týkajících se udržitelného rozvoje, který má Komise dokončit v červnu roku 2022.
9. Do jednání s **Chile**, jež byla na technické úrovni právě dokončena, bylo zahrnuto rovněž ustanovení o přezkumu, které je založeno na přezkumu patnáctibodového akčního plánu týkajícího se udržitelného rozvoje a provádění Pařížské dohody. Pokud jde o dohodnutá ustanovení o přístupu na zemědělský trh a o zeměpisných označeních uvedená v dohodě mezi EU a Chile, Komise je předložila členským státům na technických zasedáních ad hoc, jež se uskutečnila koncem roku 2021.

10. Kromě toho budou počátkem roku 2022 na základě stávajícího mandátu Rady k jednání (který by mohl být na základě relevantních politických pokynů revidován) znovu zahájena jednání ohledně dohody o volném obchodu s **Indií** spolu se samostatným jednáním ohledně dohody o zeměpisných označeních. Žádného zásadního pokroku naopak nebylo v poslední době dosaženo v jednáních s **Indonésií**, přičemž jednání s **Austrálií** postupují pomalu: další kolo se uskuteční na jaře. Výsledky jednání ohledně dohod o volném obchodu s **Mexikem** a **Mercosurem** Rada doposud neschválila.
11. Pokud jde o některé bilaterální otázky týkající se přístupu na trh, Komise rovněž nadále vyvíjí tlak na **Rusko**, aby vyjasnilo uplatňování svých nových právních předpisů o označování vín s cílem zajistit, aby jejich uplatňování nemělo dopad na zeměpisná označení Unie, včetně označení „Champagne“, u produktů na ruském trhu. Ruský zákaz vztahující se na velký počet evropských zemědělských produktů nadále platí. Komise požádá o konzultace s Ruskem rovněž v souvislosti s řešením sporů v rámci WTO týkajících se celních kvót na dřevo v návaznosti na skutečnost, že Rusko tyto kvóty v nedávné době de facto zrušilo, čímž se zvýšila vývozní cla na dřevo uplatňovaná vůči EU. Od 1. ledna 2022 zavedly zákaz vývozu některých unijních zemědělských produktů rovněž **běloruské orgány**, čímž se přístup na ruský trh dále omezuje, neboť řada evropských zemědělských produktů byla po zákazu z roku 2014 dodávána do Ruska přes Bělorusko.
12. Vývoz zemědělsko-potravinářských produktů z EU do **Spojeného království** se mezitím vrátil na úroveň před brexitem, zatímco v případě dovozu ze Spojeného království do EU tomu tak není. Teprve budoucnost ukáže, jaký bude dopad nově zavedeného celního režimu vztahujícího se na vývoz z EU do Spojeného království, uplatňování sanitárních a fytosanitárních kontrol v plném rozsahu v roce 2022 a dohod Spojeného království s jinými obchodními partnery, jako je Austrálie a Nový Zéland, které zahrnují výrazné koncese k přístupu na trh Spojeného království v případě zemědělských produktů z těchto zemí. Komise současně vede se Spojeným královstvím intenzivní jednání s cílem nalézt společně dohodnutá dlouhodobá řešení v souvislosti s prováděním Protokolu o Irsku / Severním Irsku, aniž by však začala znovu projednávat jednotlivá ustanovení a ohrozila jeho hlavní politický cíl. Se Spojeným královstvím byla zahájena rovněž jednání týkající se vztahů s Gibraltarem.

13. V neposlední řadě Komise pokračuje v práci na zprávě, kterou si v rámci jednání o přijetí návrhů souvisejících s reformu SZP vyžádala Rada a Evropský parlament a která posoudí „odůvodnění a právní proveditelnost uplatňování norem EU v oblasti zdraví a životního prostředí (včetně norem v oblasti dobrých životních podmínek zvířat, jakož i postupů a výrobních metod) na dovážené zemědělské a zemědělsko-potravinářské výrobky a určí konkrétní iniciativy, které by měly zajistit větší jednotnost při jejich uplatňování v souladu s pravidly WTO“. Komise uvedla, že je připravena předložit během prvních tří měsíců francouzského předsednictví některá předběžná zjištění. Závěrečná zpráva by měla být k dispozici v červnu.

Závěrečné poznámky

14. S ohledem na tento vývoj by bylo vhodné, aby Rada u příležitosti svého prvního zasedání v roce 2022 vedla na dvoustranné a mnohostranné úrovni diskusi o směřování obchodních vztahů EU se třetími zeměmi v oblasti zemědělství.
15. Vzhledem k tomu, že byla v nedávné době přijata reforma SZP vyznačující se výrazně posílenou udržitelností a environmentálními přínosy, mohli by ministři této příležitosti využít k tomu, aby se vyjádřili k aktuálnímu stavu dvoustranných a mnohostranných jednání a dalších iniciativ Unie týkajících se zejména další podpory Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a mezinárodního udržitelného rozvoje, přičemž je zároveň třeba zabránit tomu, aby byli evropští výrobci komparativně znevýhodněni, a podporovat evropský model produkce, a tímto způsobem úspěšný přístup SZP šířit i v zemích mimo EU.